

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ФОНЕТИКА”
(для бакалаврів)**

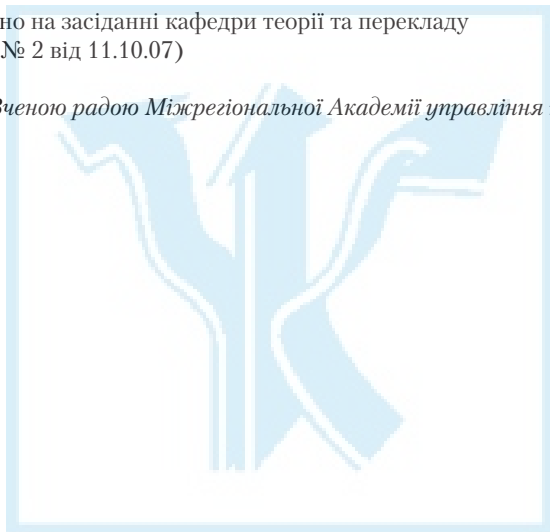
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри теорії та практики перекладу
Л. І. Пуцовой

Затверджено на засіданні кафедри теорії та перекладу
(протокол № 2 від 11.10.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Пуцова Л. І. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Фонетика” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 39 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, фонетичну транскрипцію, тлумачний словник фонетичних понять, підготовчі німі вправи, правило “третього складу”, мелодику, ритм, пунктуацію, скоромовки й римування, алгоритм роботи, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фонетична будова англійської мови відрізняється від фонетичної будови української мови внаслідок суттєвих відмінностей в артикуляції органів мовлення при вимові звуків.

Фонетичними і графічними особливостями англійської мови є те, що в ній один і той самий звук передається на письмі різними буквами і сполученнями і, навпаки, одна і та сама буква може передавати різні звуки, тобто по-різному читається.

Ця обставина призвела до того, що в англійській мові є велика невідповідність між написанням і вимовою слів. 26 букв англійського алфавіту передають 44 звуки (20 голосних і 24 приголосних). А це означає, що одна й та сама буква в різних позиціях може позначати різні звуки. Особливо це характерно для англійських голосних букв, кожна з яких має від 5 до 10 звукових значень.

Фонетична будова англійської мови має свої особливості. Англійська інтонація відрізняється від української характером піднесення і пониження тону голосу, ритмом і мелодикою. Кожне слово має свій постійний наголос, але не всі слова в реченні виділяються наголосом.

Методичні рекомендації націлені на підготовку студентів до самостійної роботи і подальше розширення знань з англійської мови, а також на розвиток навичок і вмінь з курсу фонетики.

Система знань і вправ спрямована на вироблення мовних навичок і вмінь використання фонетики, що вивчається на першому курсі.

Самостійна робота студентів – це спланована пізнавальна, організаційно і методично направлена діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача, на досягнення результату.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування потреби безперервного самостійного поповнення знань.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчити студентів самостійно працювати з літературою;
- творчо сприймати навчальний матеріал і осмислювати його;
- сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання та узагальнення знань, умінь і навичок.

Рекомендуємо студентам складати робочі зошити для самостійної роботи у вигляді тезисних викладок, вивчення і повторення тем та перелік завдань з цієї дисципліни.

Види завдань для самостійної роботи:

- переробка інформації, отриманої безпосередньо на обов'язкових навчальних заняттях з практичного курсу англійської мови;
- самостійне вивчення окремих тем або питань із розробкою конспекту;
- робота з відповідною літературою;
- підготовка письмових відповідей на проблемні питання;
- складання картотеки літератури за змістом фахової дисципліни;
- підбір власної бібліотеки з основних напрямів фахових дисциплін.

Самостійна робота розрахована на позааудиторну роботу студента.

Перед початком роботи рекомендуємо повторити:

У практичному значенні під словом “фонетика” мається на увазі курс постановки вимови. Неправильна вимова звука може привести до перекичування значення в усному мовленні. В англійській мові існує безліч слів з одним складом, тобто, з одним голосним, що може при неправильній вимові деформуватися такою мірою, що змінюється зміст усього вислову.

Наприклад:

beat [bi:t] — бити	bit [bit] — кусати
man [mæn] — чоловік	men [men] — чоловіки
pan [pæn] — каструля	pen [pen] — ручка
bad [bæd] — поганий	bed [bed] — ліжко

І оскільки в англійській мові лише 26 літер, деякі літери можуть передавати кілька різних звуків.

ФОНЕТИЧНА ТРАНСКРИПЦІЯ

6 голосних літер передають 20 голосних звуків.

20 приголосних літер передають 24 приголосних звуки. Для позначення звуків вживається фонетична транскрипція — знаки, що позначають звуки. В основному для знаків фонетичної транскрипції використовуються літери латинського алфавіту.

Наприклад:

літера	знак транскрипції
e	[e]
i	[ɪ]
k	[k]
n	[n]
g	[g]

І тільки для деяких позначень фонетичної транскрипції використовуються особливі знаки.

Наприклад:

літера, буквосполучення	знак транскрипції
a	[æ]
u	[ʌ]
th	[θ] [ð]
sh	[ʃ]
ch	[tʃ]

Як ви вже помітили, знаки фонетичної транскрипції пишуться в квадратних дужках.

ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК ФОНЕТИЧНИХ ПОНЯТЬ

Для того щоб правильно засвоїти ті чи інші фонетичні явища, вам пропонується тлумачний словник таких фонетичних понять:

Акцент — 1) наголос у слові, а також знак наголосу ('); 2) особливості вимови, властиві тому, хто спілкується іншою, не рідною мовою.

Алфавіт — літери (букви) або знаки, які використовуються для вираження мови в письмовій формі, звичайно розташовані в обумовленому порядку. В англійській мові 26 літер.

Артикуляція — вимова.

Аспірація — придих; явище, що виникає при вимові англійських приголосних [p], [t], [k] на початку слова перед голосними.

Асиміляція — процес, у результаті якого вимова одного звуку мови уподібнюється звучанню іншого, наступного чи попереднього йому.

Буква (літера) — знак, що позначає той чи інший звук.

Вимова — якість, характер вимови.

Говорити - володіти усним мовленням.

Емфаза — напруженість мови, посилення виразності окремих звуків мови.

Звук — 1) сприймане слухом фізичне явище, що породжується коливальним рухом часток повітря чи іншого середовища; 2) членороздільний елемент людського мовлення.

Приголосний звук — звук, що утворюється за участю шуму.

Глухий приголосний звук — звук, що вимовляється без голосу.

Дзвінкий приголосний звук — звук, що вимовляється за участю голосу.

Голосний звук — звук, що вимовляється з меншою участю шумів у порожнині рота, ніж приголосні звуки.

Інтонація — пониження або підвищення голосу у процесі мовлення. Буває питальна інтонація мови й оповідна. Якщо вона виражає почуття того, хто говорить, то може бути владною чи глузливою, тобто емпатична інтонація як прояв емоційної виразності.

Мелодика — послідовна зміна у висоті тону різних складів речення, тобто коливання рівня мовлення.

Наголос — виділення слова, складу силою голосу або підвищенням тону, а також знак, котрий показує таке виділення (').

Наголошений звук — голосний під наголосом (часто перший).

Наголошений склад — склад, у якому голосна буква знаходиться під наголосом. Бувають два наголошених склади в слові з основним і побічним наголосом.

Редукція — ослаблення звучання звука.

Ритм — рівномірне чергування наголошених і ненаголошених складів.

Слово — одиниця мови, що служить для називання окремого поняття. Слова поділяються на склади.

Склад — звук або сполучення звуків у слові, що вимовляються одним поштовхом видихуваного повітря. Відкритий склад — закінчується на голосний звук. Закритий склад — закінчується на приголосний звук. В англійській мові до відкритих складів умовно зараховують також склади, що закінчуються німою голосною буквою **e**.

Наприклад:

відкритий
name [neim] — ім'я
home [houm] — будинок
tie [tai] — краватка

закритий
[not] — частка "не"
ham [hæm] — шинка
ten [ten] — десять

Ненаголошений склад — не має наголосу.

Наприклад:

interesting ['in-tri-stɪŋ] — цікавий.

Транскрипція — сукупність спеціальних знаків, за допомогою яких передаються усі тонкощі вимови. Треба писати в дужках.

Фонема — звук як засіб розпізнавання значущих одиниць мови.

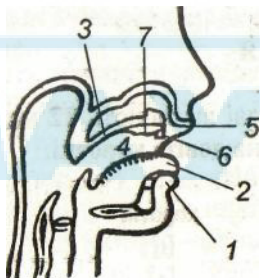
Фонетика — звуковий склад мови.

ПІДГОТОВЧІ НІМІ ВПРАВИ

Вони, як правило, забезпечують надалі порівняно легке оволодіння артикуляцією звуків.

1. Гімнастика губ

1. Розтягнути губи так, щоб був видний ряд передніх зубів.
2. Губи злегка розтягти, а потім повернути в нейтральне положення.
3. Губи стулити без випинання, а потім повернути у вихідне положення.
4. Округлити губи, опустити щелепу, а потім зімкнути губи, зціпивши щелепи.
5. Висунути нижню щелепу вперед настільки, щоб нижні передні зуби опинились в одній вертикальній площині з верхніми.

- 1 — нижня губа,
- 2 — язик,
- 3 — м'яке піднебіння,
- 4 — тверде піднебіння,
- 5 — верхня губа,

- 6 – верхні передні зуби,
7 – альвеоли.

2. Гімнастика язика

1. Кінчик язика притиснути до нижніх зубів.
2. Кінчик язика притиснути до верхніх зубів.
3. Кінчик язика притиснути до альвеол (зубних лунок).
4. Кінчик язика підняти вище альвеол і злегка загнути догори.
5. Кінчик язика помістити між зубами і швидко забрати, повернути язик у нейтральне положення.
6. Кінчик язика помістити між зубами і продути повітря крізь щілину.

3. Комбіновані вправи

1. Злегка опустити нижню щелепу й у щілину, що утворилася між верхніми і нижніми зубами, увести кінчик язика.
2. Опустивши нижню щелепу, повільно пересувати кінчик язика від верхнього краю нижніх зубів до альвеол і назад.

При зворотному русі затримувати кінчик язика в положенні, піднятому у бік альвеол.

Двоскладові слова поділяються на два склади:

- наголошений склад читається за правилами читання голосних в односкладових словах;
- ненаголошений склад має своє правило читання голосних.

Правило. Голосні **а, о, u** мають у ненаголошеному складі неясний звук [ə].

Голосні **е, і, у** мають звук [ɪ]. Якщо ж після цих голосних стоїть буква [r] у кінці слова, то вони, як і **а, о, u**, читаються неясно.

Наприклад:

poet	[ˈpɔɪt]
cry-ing	[ˈkraɪŋ]
tur-ner	[ˈtɜ:nə]

ПРАВИЛО “ТРЕТЬОГО СКЛАДУ”

Якщо третій склад від кінця слова наголошений, його треба читати як закритий навіть у тому випадку, якщо за будовою він належить до числа відкритих.

Наприклад:

`benefit [benifit]

`definite [ˈdefinit]

`delegate [deligeit]

`cinema [ˈsɪnɪmə]

Багатоскладові слова бувають трьох-, чотирьох-, п'яти-, шести- і рідко семискладові. У них також бувають наголошені й ненаголошені склади.

Правила читання голосних у наголошених складах ґрунтуються на правилах читання голосних в односкладових словах, а в ненаголошених складах — на загальних правилах читання голосних.

Наголошені склади завжди бувають третіми, рахуючи від кінця. Такі наголошені склади називаються **основними**.

Починаючи з п'ятискладових і далі з'являється побічний наголос, що падає на п'ятий склад з кінця.

'do- mi- nant [ˈdominant]

3 2 1

pe- ri- phe- ry [pe ˈrɪfəri]

4 3 2 1

en- to- 'mo- lo- gy [entə ˈmɒlədʒi]

5 4 3 2 1

Голосні букви і в основних наголошених складах, і в побічних наголошених складах читаються коротко, за правилами читання голосних в односкладових словах із закритим складом.

Усе вищевикладене стосується багатоскладових слів без суфіксів і префіксів. Але таких слів не так вже й багато, більше багатоскладових слів з префіксами, а в таких словах правило читання голосних буде іншим. Необхідно звернути увагу на суфікси. Одні з них змінюють наголос у слові, а інші не змінюють.

Суфікси,
які змінюють наголос
-ion
-tion

Суфікси,
які не змінюють наголос
-able
-ly

	-ent
-sion	-ment
-ssion	-ary
	-al
-ity	-ful
-ive	-less
	-ness
-ian(t)	-er
	-or
	-ist
	-hood
	-dom
	-ship
	-ward
	-ure

Наприклад: pro-'pose [prə'pouz]
 pro-po-'si-ti-on [prəpə'zi:n]

Як стверджують деякі британські фонетисти, для іноземця, котрий вивчає англійську мову, більш важливо оволодіти навичками правильної інтонації, ніж правилами вимови звуків.

Інтонація — це складна єдність мелодики, наголосу, ритму, темпу й тембру. Кожна мова має властиву лише їй інтонацію, володіння якою є необхідною умовою при вивченні іноземної мови.

Однією з головних мовних одиниць спілкування є речення, яке складається зі слів. Слова складаються з різних звуків, мають різне значення й чергуються в реченні в установленому порядку, згідно з правилами граматики. Але треба знати, що без відповідних фонетичних закономірностей речення не може існувати. Ці закономірності, у свою чергу, тісно пов'язані зі звуками, які складають слова, з їх артикуляцією в процесі вимовляння речень.

Речення може складатися з однієї чи декількох синтагм або смислових груп. **Синтагмою** називається відрізок речення, відносно закінчений за змістом. Іноді синтагма може дорівнювати реченню.

Тон голосу не залишається на одному й тому ж рівні в процесі вимовляння смислових груп, а варіює, підвищуючись і понижуючись на голосних і дзвінках приголосних звуках. Такого роду підвищення і пониження не є хаотичними, а підпорядковуються відповідним фонетичним правилам.

Слово, найбільш важливе в реченні (що є смисловим центром), визначається наголосом і відповідними коливаннями тону.

Кожна синтагма закінчується або **висхідним**, або **спадним** тоном останнього або єдиного наголошеного складу.

Ненаголошений чи ядерний тон служить для виділення комунікативного центру вислову. Найбільш важливими компонентами інтонації є **мелодика**, **наголос**, **ритм**.

МЕЛОДИКА

Під мелодикою розуміють послідовну зміну у висоті тону різних складів речення. Ця зміна у висоті тону залежно від загального напрямку його руху в реченні може бути **спадною**, **висхідною** й **рівною**.

В англійській мові виділяють два основних тони:

- **спадний** (графічно зображується стрілкою вниз ↓, яка ставиться перед наголошеним складом (словом);
- **висхідний** (графічно зображується стрілкою вгору ↑, яка ставиться перед наголошеним складом (словом).

Для англійської мови характерний різкий спад тону, що нагадує тон, яким вимовляються накази в українській мові.

Підвищення тону в англійській мові відбувається повільніше, ніж в українській.

Якщо речення вимовляється зі спадним тоном, то перший наголошений склад вимовляється найбільш високим тоном, а всі наступні склади утворюють поступово спадну шкалу. Різкий, інтенсивний спад тону відбувається в останньому наголошеному складі.

Якщо останнє наголошене слово односкладове, тоді спадний рух тону здійснюється в ньому самому.

Коли за останнім наголошеним складом ідуть склади, то спадний рух може здійснюватися або в наголошеному складі, при цьому ненаголошені склади вимовляються на тому ж рівні, що й попередній наголошений склад, або останній наголошений склад вимовляється рівним тоном, а спадний рух тону здійснюється в ненаголошених складах.

Запам'ятайте!

1. Пониження й підвищення тону характерне лише для найбільш значущих наголошених слів.
2. Інші слова, значущі в реченні, теж наголошені, але тон їх вимовляння не змінюється.

3. Службові слова, що виконують ті чи інші граматичні функції, є, як правило, ненаголошеними; артиклі, прийменники, допоміжні й модальні дієслова, дієслова-зв'язки, особові і зворотні займенники.
4. Спадний (низхідний) тон передає закінченість думки, категоричність.
5. Висхідний тон передає незакінченість думки, незавершеність висловлювання; сумніви, невпевненість.

Види наголосів

Словесний наголос. Виділення в слові одного або двох складів серед інших називається словесним наголосом. У двоскладових словах часто зустрічаються два наголошених склади: один склад має основний наголос, другий — побічний (допоміжний). Якщо в багатоскладовому слові лише один наголошений склад, то це, як правило, третій склад з кінця (див. *Правила читання багатоскладових слів*).

У складних іменниках наголос, як правило, падає на перше зі складових слів.

Наприклад:

'notebook ['nɒtbʊk]

'classroom ['klɑːsrʊm]

У транскрипції наголос позначається знаком [ˈ] перед наголошеним складом: [ˈpensl], [ˈteɪbl], [ˈtɪkɪt].

Побічний наголос позначається знаком [ˌ], який ставиться знизу перед відповідним складом: [ˌɪntəʊˈneɪʃn], [ˌprɒmɪˈsiː].

Фразовий наголос — це виділення голосом одних слів у реченні серед інших. В англійському реченні під наголосом, як правило, стоять повнозначні слова (сміслові дієслова, іменники, прикметники, числівники, прислівники, питальні й вказівні займенники); службові слова (допоміжні дієслова, артиклі, прийменники, сполучники, частки, особові й присвійні займенники) звичайно бувають ненаголошеними. Наголошені склади графічно позначаються тире, а ненаголошені склади — крапкою. Найбільш звичайним видом фразового наголосу є **синтаксичний наголос**, при якому повнозначні слова наголошені, а службові — ненаголошені.

Логічний наголос. Виділення в реченні одного або кількох слів, важливих у смисловому відношенні для мовця, називається логічним наголосом.

Логічний наголос може падати на будь-які слова, і повнозначні і службові, тоді як під синтаксичним наголосом стоять тільки повнозначні слова.

Емфатичний наголос. У стверджувальних і розповідних реченнях замість фразового наголосу часто використовується емфатичний наголос, тобто більш високий тон порівняно з попереднім наголошеним складом. Емфатичний наголос позначається вертикальною стрілкою, яка заміняє знак наголосу. Склади, що йдуть за емфатичним наголосом, утворюють спадну шкалу. Емфатичний наголос уживається для виділення слів, які передають якусь особливу якість, кількість, розмір.

РИТМ

Поняття “**ритм**” можна визначити як регулярне повторення через певні проміжки часу якогось явища, ритм зміни пори року, наприклад.

Ритм мовлення нерозривно пов'язаний із структурою мови. Зв'язна англійська мова являє собою серію тісно поєднаних груп складів, кожна з яких має лише один наголошений склад.

Кожному складу відводиться приблизно однаковий проміжок часу. Результатом такого співвідношення наголосу й часу є специфічний ритм, що має схожість з барабанним боем.

Ритм англійської мови характеризується чергуванням наголошених і ненаголошених складів через більш-менш однакові проміжки часу, незалежно від кількості ненаголошених складів між ними.

Чим більша кількість ненаголошених складів між наголошеними, тим, відповідно, швидший темп мовлення мовця, тобто тим швидше мовець промовляє ненаголошені склади. І тому ненаголошені слова в англійській мові ледве сприймаються іноземцем на слух.

Запам'ятайте основні правила англійського ритму

1. Наголошені склади в смислових групах вимовляються через майже однакові проміжки часу, і тільки в дуже довгих ритмічних групах, в яких є багато ненаголошених складів, ця регулярність порушується.

Порівняйте:

I 'haven't time to 'do it.

One can 'never be 'sure.

2. Більшість непочаткових ритмічних груп починається з наголошеного складу, ненаголошені склади при цьому відносяться до ненаголошеного складу цієї ритмічної групи. Тільки початкові ненаголошені склади в реченні приєднуються до наголошеного складу, перед яким вони знаходяться.

Наприклад:

In the 'middle of the 'morning | a'sudden 'change 'came.

3. Чим більше ненаголошених складів між наголошеними, тим швидше вони вимовляються.

Наприклад:

The `weather in `England | can `change `very `quickly.

4. Початкові ненаголошені склади завжди вимовляються швидко, практично слабо сприймаються на слух.

Наприклад:

I haven't 'seen you for 'ages.

5. Кожна смислова група має свій власний ритм, який залежить від ступеня смислового навантаження, порівняно з іншими смисловими групами висловлювання.

Наприклад:

We sometimes 'say | that 'England is the 'only 'country | where you can have 'four 'seasons in 'one 'day.

Краще за все ритм англійського мовлення вивчати в поезії, віршах. Належить знову і знову звертатися до касет, прислухатися до інтонації англійського речення. Бажано, щоб мовлення на касетах було наговорено носієм мови. А те, що ви не сприйняли на слух, коли слухали касету, ви зможете зрозуміти, вивчивши основні розділи граматики англійської мови: морфологію, синтаксис, словотвір.

ПУНКТУАЦІЯ

Крапка (.) ставиться:

- у кінці розповідних речень:
She is not so tired as I am.
Вона не так стомилася, як я;
- після ініціалів і деяких скорочень:
J. W. Brown, F. Harris;
viz. (videlicet=namely) — а саме, як-то;

i. e. (id est=that is) – тобто;
per pro., p.p. (on behalf of) – за дорученням;
p.(page) – сторінка;
co. (company) – компанія (фірма);
e. g. (for example) – наприклад.

Крапка не ставиться:

- у кінці скороченого слова, якщо його перша й остання букви збігаються з першою й останньою буквами повного слова:
Dr (Doctor) – доктор (звання);
Mr (Mister) – пан, містер;
Mrs (Mistress) – пані, місіс;
Abt (About) – близько, приблизно;
Ltd (limited) – позначення компанії з обмеженою відповідальністю;
PLC (public limited company) – позначення акціонерного товариства в Англії;
PS (postscript) – постскрипtum або інша приписка до листа;
- у часто вживаних скорочених назвах
The UNO (the United Nations Organization) – ООН;
GB (Great Britain) – Великобританія;
UK (United Kingdom) – Сполучене Королівство.

Знак оклику (!) вживається в кінці окличних речень і служить засобом вираження різного роду емоцій:

- радості: Oh, dear! I'm so glad to see you!
О, люба! Я радий тебе бачити!
- захоплення: You have the most beautiful hair. I have ever seen!
У тебе найчудовіше волосся, яке я коли-небудь бачив!
- співчуття: Imagine that!
Ну це ж треба!
- сильного збентеження: I really couldn't!
Ну не зміг я!
- різкого наказу: Don't do it!
Не робіть цього!
- категоричної відмови зробити що-небудь:
I won't go home!
Я не хочу додому!

Знак оклику після звертання часто показує, що мовець робить зусилля з метою привернути до себе увагу:

Hilda! Hey, dear!
Хільдо, люба!

Знак питання (?) ставиться в кінці речення. У спеціальних, загальних, альтернативних та розділових питаннях він служить додатковим засобом передачі запитального характеру цих речень, оскільки основними є лексичні або структурні показники: питальні слова, особливий порядок слів.

Однак при відсутності цих показників лише знак питання, який стоїть у кінці речення, надає йому питального характеру:

There were a few who didn't see you?

Були й ті, хто вас не бачив?

Двокрапка (:)

- перед цитатою:

The words of a song: "I shot an arrow into the air..." came into my head.

Слова з пісні: "Я випустив стрілу", – спали мені на думку.

- перед прямою мовою:

Father said: "Do you want to play chess?"

Тато спитав: "Ти бажаєш пограти в шахи?"

- перед переліченням:

There are four seasons in a year: spring, summer, autumn and winter.

У році чотири сезони: весна, літо, осінь і зима.

Кома (,) вживається після кожного з однорідних членів речення, у тому числі й перед сполучником **and**, який приєднує заключний член:

Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, and Saturday are seven days of the week.

Кома вживається при звертаннях:

Look here, Ann, what are you going to do?

Послухай, Аню, що ти збираєшся робити?

Good morning, Mr Smith.

Доброго ранку, пане Сміт!

Кома ставиться між двома незалежними реченнями, що з'єднуються сполучником **and**:

It was then that he came in, and Mary was very glad.

І тоді він увійшов, і Мері дуже зраділа.

В англійських ділових листах кома є важливим засобом передачі значення речення. Неправильна постановка коми може привести до перекручення смислу висловлювання.

Наприклад:

They will find it, however, difficult.

Але вони визнають це незручним.

They will find it, however difficult.

Вони знайдуть його (документ), як би важко це не було.

Кома вживається:

- при написанні дати:
2nd April, 1998.
11th August, 1997.

Порівняйте з американським варіантом:

May 2, 1997 або Apr. 1 1995;

- після вступного звернення в листах: (в американських листах у цьому разі вживається двокрапка).

Порівняйте:

британський американський

Dear Sirs,

Gentlemen:

Шановні пані!

Dear Madam

Dear Madam:

Шановна пані!

- для виділення вставних слів типу:
by the way — між іншим;
therefore — тому;
also — крім того;
for instance — наприклад;
however — однак;
- після підрядного речення або інфінітивного звороту, якщо вони передують головному реченню:

When Mr Brown arrived in Moscow, he asked to show him the Red Square.

Коли містер Браун приїхав до Москви, він попросив показати йому Красну площу.

Але: Mr. Brown asked to show him the Red Square when he arrived in Moscow.

Містер Браун попросив показати йому Красну площу, коли він прибув до Москви;

- після заключної формули ввічливості в листі:
Yours sincerely... — Зі щирою повагою...;
- при написанні цифр для відокремлення тисяч, мільйонів і т. д.:
\$ 560,872 — українське позначення 560 872 долари;
£ 2,327,105 — 2 327 105 фунтів стерлінгів;

- як і двокрапка, але частіше передує прямій мові:
He said, "I shall come soon".
Він сказав: "Я скоро повернуся".

Крапка з комою (;) ставиться:

- коли частини речення, що розділяються нею, однаково важливі, тісно пов'язані за змістом одна з одною.

Наприклад:

The moon went down; the stars grew pale; the cold day broke; the sun rose. (*Dickens*)

Місяць зайшов; зірки потьмяніли; світанок повіяв прохолодою; сонце зійшло.

У цьому прикладі заміна крапок з комами крапками зробила б мову надмірно уривистою, а постановка ком позбавила б частини речення однакового ступеня важливості;

- коли необхідно виділити дієприслівник із залежними від нього словами у функції вставного члена речення.

Наприклад:

All the rest of the day and from morning to night she sat on the sofa; thinking about him, dreaming about him.

Полишену частину дня, зранку до вечора, вона сиділа на дивані, думаючи про нього, мріючи про нього.

Тире (—) в англійському реченні ставиться;

- для позначення незакінченої мови (в українській мові для цього вживаються три крапки ...).

Порівняйте:

If you take my advice — it isn't necessary to continue this work — let's go home with me.

Якщо ви послухаетесь моєї поради... немає необхідності продовжувати роботу... ходімо разом додому;

- несподіваний поворот думки (що звичайно супроводжується зміною граматичної конструкції) також може бути відображений на письмі за допомогою тире.

Наприклад:

When on earth — I mean,

Who are you? (*C.Rice*)

З якої речі?.. Я питаю, хто ви?

СКОРОМОВКИ Й РИМУВАННЯ

Sounds

[p] [b] [æ]

Read and learn (прочитай та завчи)

Pat's black cat
Is in Pat's black hat.
A fat cat sat on a mat
and ate a fat rat.

[b] [k]

[w] [æ]

I see a big black cat,
big black cat,
big black cat.

What a big black call
What a cat! What a cat!

[d] [o]

Cob is Dob's dog,
Tob is Mob's dog.

[k] [ʌ] [o]

A cup of nice coffee
In a cup of coffee cup.

[r]

Here is a rose,
The rose is red.

[t] [k]

[ɪ] [o]

"Tick-tock, tick-tock."
Ticks Tommy's clock.
"Tick-tock, tick-a-tock",
Ticks and ticks his clock.

[s] [ou]

Snow is snowy,
when it's snowing.

[s] [z]

[ɪ] [i:]

[ð] [ʃ]

[h] [θ]

[æ] [ɪ]

Sid sees, Sid sees, Sid sees
Six trees, six trees, six trees.

This fish has a thin fin
That fish has a fat fin.
This fish is a fish
That has a thinner fin
Than that fish.

[w] [tʃ] Which is this switch?

[ð] [ɪ] Which switch is this?

[au] [ʌ] How much wood

[tʃ]

would a wood-chuck chuck
If a wood-chuck
would chuck wood?

[ɑ:]

It's a hard task
to stand and bask

in the long grass
while people pass.
“They laugh and laugh”
said the tall giraffe.
“If I could bark
I’d rid the park
of all who laugh
at the poor giraffe”.

[k] [b] [g]

A big black bug bit a big black bear,

[ɪ] [æ]

A big black bear bit a big black bug.

[ɛə]

When the big black bug
bit the big black bear,
then the big black bear
bit the big black bug.

[ŋ]

As I was going along, along, along,
Singing a comical song, song, song,
The lane that I went was so long, long, long,
And the song that I sang was so long, long, long,
And so I went singing along.

[b] [e] [ə]

Betty Botter bought some butter.

[o] [ʌ] [ɪ]

“But”, she said, “This butter’s bitter,
but a bit of better butter
will make my batter better”.

So she bought a bit of better butter,
so it was better and it made her batter better.

[au]

“I’m looking for a house”,
said a little brown mouse.

[i:]

One, two, three.

[aɪ]

Let me see
Who likes coffee
and who likes tea.

One, two, three.

Oh, I see, you like coffee,
and you like tea.

[g] [aɪ]

Good night, mother,
Good night, father,
Kiss your little son.
Good night, sister,
Good night, brother,

[i:] [au]	Good night, everyone. The streets go up, The streets go down, and in, and out about the town. And in the streets the buses run, two by two or one by one.
[dz]	Jump, jump and jump, Jim Crow
[ou]	Take a little walk and around you go.
[aɪ]	Slide, slide and point your toe,
[oɪ]	This is what we do when we jump, Jim Crow.

II. Practice doing all exercises bellow. (Виконайте наступні вправи.)

Consonants

Tasks

1. What is consonant sound?
2. How do the consonants change on the articulatory level?
3. Define every type of obstruction.
4. What are the four groups of consonants according to the manner of articulation?
5. Enumerate the consonant groups according to the place of articulation.
6. What consonants are called `affricates` and why?
7. Define [t , d] according to all principles of classification.
8. How does the difference in voicing influence the length of the preceding vowel?
9. What is the main feature of sonorous consonants? Enumerate the English sonorants.
10. What do sonorants have in common with and what differs them from other consonants?
11. What is common in the articulation of the sonorants [r, j, w]?

Assimilation

Tasks

1. What is assimilation?
2. What features of the articulation of a consonant may be affected by assimilation?

3. Give three examples illustrating different degrees of assimilation.
4. What is the difference between progressive and regressive assimilations?
5. What kind of assimilation affects the alveolar articulation of the [t , d , n] and [l] when they are followed by [θ] or [ð]?
6. What allophone of the phoneme [l] is used within the word *health*? How does this allophone differ from the principal one?
7. What similar assimilative changes do the allophones of the phonemes [t , d , n , l , s , z] undergo when they are used before [θ] or [ð]?
8. What consonant in the sentence "Call the boy" is affected by regressive assimilation?
9. Read and transcribe the words *train*, *trifle*. Say what consonant is assimilated in them and what degree of assimilation it is.
10. Transcribe and pronounce the words *three*, *thread*, *thrill*, *throat*, *throw*. Say what allophones of the phoneme [r] are used in them.
11. What allophone of the phoneme [r] is used within the word *through*? Explain the difference between this allophone and the principal one. Say what degree of assimilation it is.
12. Transcribe and pronounce the words *train*, *quarter*, *twilight*, and *swallow* and say what type of assimilation takes place in them.
13. Which consonant within the word *clock* is affected by assimilation is it? What degree of assimilation is it?
14. Can you formulate the principles which determine the pronunciation of the ending *-ed*, added to regular English verbs to form the Past Indefinite tense? Give examples illustrating all the possible cases.
15. Transcribe and read the following sets of words:
(1) day, today, loved; (2) glue, degree, bag.
Pay special attention to the plosives [d] and [g] in initial, medial and final positions. Say what you know about voicing.
16. How does the nasal sonorant [n] influence the plosive [t] in the word *kitten*?
17. What allophones of English stops are used before the nasal sonorants?
18. What example can you give to illustrate the conditions due to which a phoneme has different subsidiary allophones?
19. Why is it important to know and be able to pronounce the subsidiary allophones of the phonemes?

Monophthongs

Tasks

1. Is the vowel [i] longer in *lit* or in *lid*?
2. Give examples where [æ] is the longest.
3. We call [æ] front and [a:] back. Can you explain why?
4. Give examples to illustrate that [a:] is not equally long in different phonetic contexts.
5. If [a:] is too long and not checked in the word *cart* the mistake is called phonetic. Can you explain why?
6. Why is the vowel [ʊ] called back-advanced?
7. Keeping in mind what you know about the articulation of the vowels [ɪ] and [i:] say what articulatory features differentiate the words *sit* and *seat*.
8. Give examples to show variations in length of the vowel [ɪ:] in different positions.
9. What articulation exercises would you recommend for the vowel [u:]?

Diphthongs

Tasks

1. Is the diphthong longer in *laid* or in *late*?
2. Give examples to illustrate that [aɪ] is not equally long in different phonetic contexts.
3. What articulation exercises would you recommend for the diphthong [aɪ]?
4. What articulation features of the vowel sounds differentiate the meaning of the words: *bet* – *bought* – *boat*; *got* – *goat*.
5. What articulation features of the vowel sounds differentiate the meaning of the words *here* and *hair*?
6. What articulation exercises would you recommend for the English centring diphthongs [ɪə, eə, ʊə]?

Modification of Vowels in Connected Speech

Tasks

1. What phenomenon is called `reduction`?
2. Name the sounds which are commonly found in the unstressed syllables.
3. What degrees of reduction do you know?

4. Transcribe and read the sentence: `He is right.` What type of reduction is found in the word *he*?
5. Give examples to illustrate the verb *to do* in the reduced and non-reduced forms.

Strong and Weak Forms

Tasks

1. Mark sentence-stresses and underline all the content words in the sentence: `I sent them a photo of the children.` What parts of speech are content words?
2. Transcribe the following sentence, mark the stresses and tunes. Read it, make it sound rhythmically correct: `He told his son to wait for him.`
3. Pronounce the correct forms of the verb *can* in the phrase: `I can do it as well.` And now in: `Can you write it your-self?` Give other examples where auxiliary and modal verbs have their strong forms.
4. Which form-words have no weak forms?
5. Give examples of the word *that* as a demonstrative pronoun and as a conjunction.

Syllable Division

Tasks

1. What is a syllable?
2. What are the two possible ways to pronounce a word with a vowel-letter preceding a sonorant?
3. Where does the syllable boundary go in words with an intervocalic consonant? Give reasons and examples.
4. What is the generalized formula of a syllable structure?

Word Stress

Tasks

1. What is the main difference between English and Russian in respect of degrees of word stress?
2. Define word stress of the words below in respect of its position: *finish, together, malice, family, quality, agitate, apologize, remarkable, educated, interesting, demonstration.*
3. What is the different in the accentual patterns of compound nouns, adjective, verbs?

4. What kind of accentual oppositions are capable of differentiating the meaning?

Intonation

Tasks

1. What pitch levels are generally distinguished?
2. What is the nucleus? What types of nuclear tones do you know? Define each of the eight nuclei.
3. What is the main difference between the falling, stepping and scandent heads?
4. What kind of head is called sliding? What is its emphatic variant?
5. What heads are called level?
6. What is a pre-head? What types of pre-head are generally distinguished? What tone-and-stress marks are used for the pre-heads in the text?
7. By means of what sections of pitch-and-stress patterns can intonation groups and sentences be made to sound more emphatic?
8. What is the emphatic variant of the Falling Head?
9. What is the emphatic variant of the Rising Head?
10. What attitudes of a speaker are expressed by the Low Level Head + the Low Fall?
11. Define the attitudes expressed by the High Pre-Nucleus + the Low Fall.
12. Why do all the patterns with the High Fall sound emphatic?
13. How do intonation groups and sentences sound being pronounced with the Rising Head + the High Fall?
14. How is the meaning of a special question changed if it is pronounced with the Low Rise?
15. How is the emphasis intensified by the Scandent Head?
16. If a speaker wants to contradict somebody, sound grumbling and reproachful, what pattern of Group VI would be use?

Intonation Patterns and Sentence Types

Tasks

1. Enumerate the main sentence types in English.
2. Why are general questions often called `Yes-No` questions?

3. What are the most common intonation patterns for general questions?

Sequence of Tones

Tasks

1. Explain the use of the low rising tone in the sentence:
` , Sometimes I ↓ come `home , early.`
What other tone can be used instead of the Low Rise?
2. Explain the difference between the meaning of the sentences:
`I'll ↓ come to you `place to , morrow.`
`I'll → come to you `place, I to , morrow.`
3. Speak on different way of pronunciation of imperatives including a tag question. Give examples of possible phonetic and phonological mistakes in the pronunciation of this type of questions.
4. Do you think the intonation of direct address and parenthetical phrases in the sentence final position is somewhat alike? Prove your answer by examples.
5. Mark the stresses and tunes in the following sentence; intone it:
`Students should note that spoken English presents much difficulty for foreigners.`
6. Find examples from any book you read illustrating the sequence of tones discussed above. Mark the stresses and tunes. Explain the intonation group division in them taking into consideration the context.

Sentence – Stress

Tasks

1. In what way are the words in a sentence made prominent?
2. What is the main function of sentence-stress?
3. Tell the difference between normal and logical stresses.
4. Why is the personal pronoun *I* stressed in the reply:
`Who has done this? – I have.`?
What do we call this type of sentence-stress?
5. Transcribe, mark stress and tunes and read the sentence: `They aren't ready, are they?` Give examples where link verbs are used in their strong forms.
6. Give examples where logical stress underlines elements of contrast.

7. `The lady is young and pretty.` - `She is young, but I wouldn't call her pretty.` What is the attitude of speaker in the second sentence in which the verb *is* takes the logical stress?

Tempo of Speech

Tasks

1. What is speech tempo?
2. How does the speed of utterance depend on the correlation of stressed and unstressed syllables?
3. Does tempo vary according to the emotional state of the speaker?
4. Do pauses differ in length?
5. What are the main kinds of pauses in English and how are they marked?

Rhythm

Tasks

1. What is speech rhythm?
2. What are the characteristic features of English rhythm?
3. How does the English rhythm differ from Russian?
4. What is a rhythmic group?
5. Is the influence of rhythm in speech very important?
6. How are any unstressed syllables that follow the stressed one pronounced?
7. What recommendations should you give your fellow-student to enable him to acquire a good English speech rhythm?

Stylistic Use of Intonation

Tasks

1. Give a definition of an intonational style.
2. Speak on intonational style distinction.

Intonational Styles

Tasks

1. What are the characteristic features of informational (formal) style? Analyse and read extracts exemplifying this style. Take into account the tone-marks provided. Do you agree that both extracts can be said to belong to the same variety?
2. Compare two types of public speaking: political speech-making (publicistic style) and the academic kind of lecturing (scientific

style). Identify and account for the similarities and differences. Read the extract from a political speech in accordance with the tone-marks provided.

3. Why does familiar (conversational) style allow the occurrence of the entire range of information patterns existing in English?

III. Vowels Contrasted

[i:]-[i] [a:]-[A]

1. a) Practise the following pairs of words. Mind the positional variation of vowel length:

eat - it	` evening - ` England
lead - lid	` Peter - ` pity
sheep-ship	` leader-` litter
reach-rich	` reader - ` riddle
week - wick	` recently - ` incident
seat - sit	` scenery - ` signature
bean-bin	
Bart - but	` basket - ` bucket
cart - cut	` classes - ` cluster
large-lunch	` bargain - ` butter
start -struck	` carpet - ` courage
sharp - shut	` cardinal - ` customer

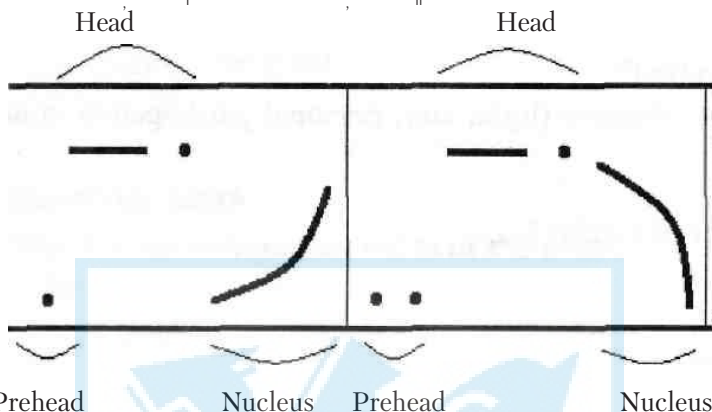
b) Mark the stressed syllables.

- I was wondering if you might like to come out with me.
- We'd like that very much.
- Perhaps you could let me know tomorrow.
- Fancy coming out for a drink?
- Do you want to come round, or shall I see you in the pub?
- I don't really feel like going out tonight actually.
- When did you have in mind?
- Well, I was going to see Perkins.

c) Learn the proverbs. Divide the sentences into intonation groups, lay stresses and tone marks. Define the component parts in each intonation group. Give tonograms.

Model:

A 'friend in need | is a 'friend in , deed ||

1. Honey is sweet, but the bee stings.
2. Eat at pleasure, drink with measure.
3. Still waters run deep.
4. Well begun is half done.
5. He laughs best who laughs last.
6. A hard nut to crack.
7. What is done cannot be undone.

d) Use one of the proverbs in your own situation.

Mind that statements as well as other communicative types of utterances (questions, imperatives, exclamations) are represented in speech by several variants, which are distinguished by intonation. Each variant conveys a certain type of the speaker's attitude to the listener and to the subject matter.

I. Straightforward statements take the nuclear Falling Tone, which can be High or Low according to its initial pitch. Statements pronounced with any of these pitch variations of the Falling Tone are final and categorical in character. At the same time each of them conveys a different attitude of the speaker to the situation and to the listener. Thus statements with High Fall sound light, airy and have the effect of the speaker's personal participation in the situation, Low Fall gives a categorical, weighty character to statements.

2. Identify the component parts of the tunes.

1. ` Jack
2. 'Can 'you?
3. 'Are you , there?
4. We `may
5. She can ` go
6. ` This time
7. ,All,right
8. You'd ` better ,go to ,bed.

3. Read the following pairs of utterances. State the difference in their form and meaning.

1. We 'all 'thought the 'portrait was 'not worth the `money. We `all , thought the ,portrait was not, worth the ,money.
2. Nothing will ,make me re,fuse the offer. 'Nothing will 'make me re fuse the ,offer.

4. Extend the following tunes using one of the given phrases (I think, I believe, I hear, I am told, they say, I wonder, I hope, I expect) as the head.

Model:

It's ` wonderful. (I think.)

I 'think it's ` wonderful.

1. It's important for you. (I believe.)
2. He'll be surprised at it. (I expect.)
3. It's amazing. (They say.)
4. They are coming. (I hear.)
5. It's been impossible so far. (I am told.)
6. He's seen us. (I wonder if.)
7. He'll be puzzled. (I expect.)
8. He can be relied on. (I wonder if.)

5. Extend the following tunes adding the phrases given above as the prehead.

Model:

We'll 'meet at the 'British Mu `seum. (I think.)

I ,think we'll 'meet at the 'British Mu `seum

1. Influenza is a catching disease. (I believe.)
2. You'll soon get used to getting up early. (I expect.)

3. He used to wear a moustache and a beard. (They say.)
4. Staying at a hotel will cost us a lot of money. (I'm afraid.)
5. The most notable picture galleries in London are the National Gallery and the Tate. (I think.)
6. The port of London is very important for the country's commerce. (I believe.)

6. Identify the position of the nucleus in the following utterances. Think of a suitable situation for each of the utterances.

Model:

- We'll 'ask `Ann to ,choose a ,present.
 - I'm a'fraid I am not `good at ,buying ,things. 'Let's 'ask `Ann to ,choose a present. She's got a 'good `taste. She is `sure to ,buy the ,right ,thing.

1. His 'letter 'wasn't a sur,prise to me.
2. 'Don't `give the 'book to `anybody.
3. 'What would your `wife ,say?
4. 'Let` me ,show you the ,way.

7. This exercise is meant to test your ability to read and reproduce a story with correct intonation.

a) Read the joke silently to make sure you understand each sentence. Find the sentence expressing the essence of the joke. Divide each sentence in intonation groups if necessary, lay stresses and tone marks. Underline the communicative centre of each intonation group. Practise reading the joke several times. Reproduce the model narration of the joke in writing.

The professor was delivering the final lecture of the term. He dwelt with much emphasis on the fact that each student should devote all the intervening time preparing for the final examinations. "The examination papers are now in the hands of the printer. Are there any questions to be asked?" Silence prevailed. Suddenly a voice from the rear inquired: "Who is the printer?"

b) Read the text, using intonation patterns you find suitable. Use them while discussing the text. Decide whether you share the author's idea of a good teacher.

Teachers and Actors

To be a good teacher, you need some of the gifts of the good actor; you must be able to hold the attention and interest of your audience; you must be a clear speaker, with a good, strong, pleasing voice which is fully under

your control; and you must be able to act what you are teaching, in order to make its meaning clear.

Watch a good teacher and you will see that he does not sit motionless before his class: he stands the whole time he is teaching; he walks about, using his arms, hands and fingers to help him in his explanations, and his face to express feelings. Listen to him, and you will hear the loudness, the quality and the musical note of his voice always changing according to what he is talking about.

The fact that a good teacher has some of the qualities of a good actor does not mean that he will indeed be able to act well on the stage; for there are very important differences between the teacher's work and the actor's. The actor has to speak words which he has learnt by heart; he has to repeat exactly the same words each time he plays a certain part; even his movements and the ways in which he uses his voice are usually fixed before. What he has to do is to make all these carefully learnt words and actions seem natural on the stage. A good teacher works in quite a different way. His audience takes an active part in his play: they ask and answer questions. The teacher, therefore, has to understand the needs of his audience, which is his class. He cannot learn his part by heart, but must invent it as he goes along.

I have known many teachers who were fine actors in class but were unable to take part in a stage-play...

(After L. Hill)

Why do you think people become teachers of English?

What do you think might be the good things and bad things about the job?

c) Read the dialogue "Oral exams". Mark the stresses and tunes. Practise reading every sentence after the tape recorder.

Jorge: Hey, Marta! Have you finished the exam?

Marta: Yes, I have. Whew!

Jorge: Was it hard?

Marta: Well, yes. It was hard - pretty hard.

Jorge: Did you pass?

Marta: I don't know. Ms. Nadler didn't tell me.

Jorge: What questions did she ask?

Marta: Oh, she asked me what my name was.

Jorge: That was easy, wasn't it?

Marta: Yes. Then she asked me where I came from and how long I'd been studying here at the institute.

Jorge: And what else did she ask?

Marta: She asked when I had begun taking English, and she asked how I would use English in the future.

Jorge: Yes, yes, go on.

Marta: Then she asked me if I liked the institute and if I lived with my parents.

Jorge: Anything else?

Marta: I'm trying to remember, Jorge. Oh, yes! She asked if I spoke any other languages.

Jorge: Is that all?

Marta: Oh, there were a lot of other questions. She asked me what my hobbies were, and she asked me to tell her about them. Then she gave me a picture and asked me to describe it. Then I was asked to read a passage.

Jorge: What did she say at the end?

Marta: Hmm. Let's see ... Oh, Yes! She asked me to tell you to go in - right away.

This is the list of questions that the examiner used when she was examining Marta.

d) Now be ready to answer the following questions:

1. What's your name?
2. Where are you from?
3. How long have you been studying at the University?
4. When did you begin taking English?
5. How will you use English in the future?
6. Do you like your University?
7. Do you live with your parents?

Read the poem, using intonation patterns you find suitable and answer the questions:

Leisure

By W.H. Davis

What is this life if, full of care,
We have no time to stand and stare.
No time to stand beneath the boughs
And stare as long as sheep or cows.
No time to see when woods we pass

Where squirrels hide their nuts in grass.
No time to see, in broad daylight,
Streams full of stars, like at night.
No time to turn of Beauty's glance
And watch her feet how they can dance.
No time to wait till her mouth can
Enrich that smile her eyes began.
A poor life this is if, full of care
We have no time to stand and stare.

Vowels Contrasted

[o:]-[o] [u:]-[u] [ju:]-[u]

1. a) Learn the following proverbs. Lay stresses, tone marks. Give tonograms.

1. Honesty is the best policy.
2. Better unborn than untaught.
3. A little pot is soon hot.
4. Too good to be true.
5. No news is good news.
6. The proof of the pudding is in the eating.
7. Exception proves the rule.

1. b) Complete the following using one of the proverbs:

1. ... Where is the good of putting things off? We must lose no time, we must...
2. ... He was eagerly expecting their decision. Time went by, however, and he did not get any answer. He longed for any news, good or bad. His father would calm him by repeating rather pointlessly ...

2. Choose the appropriate intonation pattern of general questions according to the situation:

Model:

- Those children are playing.
- 'Are they 'playing in the ,yard?
- 'Are they 'playing in the 'yard?

Mind that the most common way of asking General Questions is Low Rise. The usual kind of head, if there is any, is the Stepping one. General questions pronounced with Low-Rising tone sound warmer and friendlier than with the High Rising nuclear tone.

e.g. - 'Did he 'come there ,yesterday?

The intonation pattern with High Rising tone conveys a formal, light attitude of the speaker towards the subject matter.

e.g. - 'Can you 'do it?

1. - There is an article in the magazine.
2. - Is this article in English?
3. - Here is a new text-book.
4. - Are there pictures in it?
5. - There are bad mistakes in this written test.
6. - Are these mistakes in spelling?
7. - The cherries in basket are ripe.
8. - Are they red?

3. Add General questions to the stimulus utterance. Express a light, airy attitude to the subject matter.

Model:

- You have no difficulty in understanding spoken English.
  - 'Do you 'know `German as ,well?
1. - I am really very busy.
    - Are you busy at the moment?
  2. - Unless I'm mistaken your father is a teacher of English?
    - Does he teach English at school?
  3. - I'm told Jack is working as a software programmer.
    - Is he a specialist in this field?
  4. - We arrived only last night.
    - Did you have a smooth crossing?
  5. - Ann is interested in art.
    - Did she attend this lecture?

4. Ask your friends about their relatives (age, profession, appearance, etc). Express interest in your general questions.

5. Analyse the following conversational contexts. Observe the difference in the meanings of replies. State:

- a) in which of the tunes the speaker's participation and involvement in the situation is the greatest or highly emotional;
- b) which of the replies sound cool, final, categoric, disinterested, serious;
- c) which of the utterances are suitable for expressing contradiction, disagreement, contrast, hesitation, uncertainty;
- d) which of the answers sound non-categoric, non-final.

Model:

- Would you mind helping us with this translation?
- I'd be glad to (interest, enthusiasm, personal involvement in the situation).
- 1. - Did you enjoy your stay in the mountains?
  - Immensely.
- 2. - I was wondering if you could give me Peter's phone number.
  - I'll find it for you.
- 3. - What's wrong with you?
  - I've got a temperature.
- 4. - This piano is out of tune.
  - This piano is all right.
- 5. - We must telephone him.
  - Yes.
- 6. - Will the weather keep fine this week? - I think so.
- 7. - Shall we do it?
  - Not now.
- 8. - I might have left you a message.
  - But you didn't.

6. a) Read the following conversational situations. Concentrate your attention on the intonation of the replies. Say what attitude you mean to render:

- 1. - What did you think of the house?
  - It seems quite nice.
- 2. - Why don't you stay longer?
  - I've no time. I'm so busy now.
- 3. - Why didn't you come there in time?
  - You know how far it is.
- 4. - I've no time now. I'm leaving.
  - Where to?
- 5. - He's given up this idea.
  - Sensible chap.
- 6. - You are not a good swimmer, are you?
  - Have I ever pretended to be?
- 7. - Look. It works.
  - So it does. How very odd!
- 8. - He promised to speak to her.
  - The sooner the better.

b) In the following conversational contexts compare the modal meaning of the reactions first within a contour and then within a communicative type:

- 1) - Did you travel on business or for pleasure?
- I traveled on business.
- 2) - Do you think I should ring him?
- Mightn't it be better to wait?
- 3) - Here's a letter for you.
- Thank you.
- 4) - What would you like to read?
- I don't know.
- 5) - How long do you want me to stay?
- Stay as long as you possibly can.

c) Dramatize the following situations using the falling contours practised above.

1. Two group-mates are talking. One of them says their friend Mike has failed his exam. The other is not surprised. He says Mike should work harder.
2. Nick asks his group-mate where the lecture on psychology will be held. His friend says that it will be held in room 12. He has just looked up the time table.

5. Give your own replies to the Verbal Context:

I'm afraid I failed my exam.

- a) statements conveying personal concern, involvement or protest;
- b) special questions sounding unpleasantly surprised, displeased or protesting;
- c) general questions sounding impatient, protesting;
- d) imperatives sounding lively, with a note of critical surprise;
- e) exclamations conveying affronted surprise, protesting.

АЛГОРИТМ РОБОТИ

Як оволодіти англійською вимовою

1. Повторіть англійський алфавіт.
2. Установіть співвідношення англійського та українського алфавіту.
3. Вивчіть тлумачення фонетичних понять.

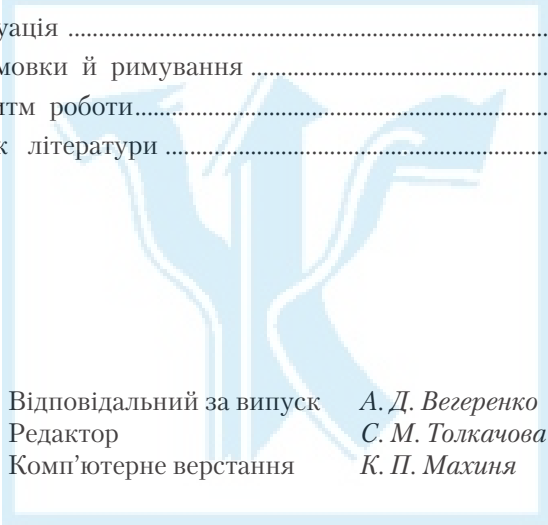
4. Завчіть правила вимовляння англійських звуків, постановки наголосу та інтонацію англійської мови.
5. Використовуйте касети, диски із записом англійської мови. Слухайте якомога більше.
6. Вивчіть правила читання англійських букв. Розділових знаків.
7. Вивчіть вірші та скоромовки.
8. Ведіть особистий словничок з новими словами, фразами та їх перекладом і транскрипцією. Завчіть їх.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Возна М. О., Гапонів А., Акулова О. О., Хоменко Н. С., Гуль В. С.* Англійська мова для перекладачів і філологів, I курс. — Вінниця: Нова книга, 2004. — 466 с.
2. *V. Yanson, L. Svistun, S. Bogatyrjeva, S. Lezhnev.* — A Practical Guide for Learners of English. — К.: Тов. ВП Логос — М., 2006. — 363 с.
3. *Морякіна І. А., Савицька Т. Є.* Посібник для самостійної роботи з практичної фонетики англійської мови, II курсу — К.: Вид. центр КНЛУ, 2006. — 363 с.
4. *English Pronouncing Dictionary.* Originally compiled by D. Jones, extensively revised by A. C. Gimson. 15th Edition. — Cambridge: Cambridge University Press, 1997. — 559 p.
5. *Wells J. C.* Longman Pronouncing Dictionary. — Harlow, Essex: Pearson Education Ltd, 2000. — P. XIX–XX.
6. *Vassilyev V. A.* English Phonetics: a theoretical course. — М.: Higher School publishing House, 1970.
7. *Практическая фонетика английского языка: Учеб. для студ. высш. уч. заведений // Соколова М. А., кол. авторов.* — М.: Гуман. изд. центр ВЛАДОС, 2007. — 381 с.
8. *Практический курс английского языка / Под ред. В. Д. Аракина.* — М.: Гуман. изд. центр ВЛАДОС, 2002.
9. *Longman Exams Dictionary.* — Pearson. / Longman, 2006. — 1833 p.
10. *Бех П. О.* Англійська мова: Посіб. для вступн. до ВНЗ. — К.: Вид-во Либідь, 1998. — 269 с.
11. *Бонк Н. А.* Учебник английского языка. — Ч. 1. — М.: Деконт+, 1996. — 510 с.
12. *Куліш Л. Ю.* та ін. Прискорений курс англійської мови: Підручник. — К.: Вища шк., 1995. — 303 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Фонетична транскрипція.....	4
Тлумачний словник фонетичних понять.....	5
Підготовчі німі вправи.....	7
Правило “третього складу”.....	9
Мелодика.....	11
Ритм.....	13
Пунктуація.....	14
Скоромовки й римування.....	19
Алгоритм роботи.....	37
Список літератури.....	38

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *К. П. Махиня*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3569

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП